

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Conciones siue Conceptvs Theologici Ac Prædicabiles R.
D. Petro Bessæi SS Theol. Doct. Reg. Galliar. Oratoris**

Besse, Pierre de

Coloniae Agrippinae, A. M.DC.XXIX

Dominica Qvarta Post Epiphan[iam].

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56232](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-56232)

benignitate concede, concede inquam, vt quod tua in rem nostram potest potentia, simul etiam velit voluntas. Tu quippe, o cœlestis Æsculapi, cœlo ad morbos persanandos, & præsertim ad lepram emundandam, delapsus es: Tu nos igitur, summe Elisæe, velut Naamanes, passionis tuæ Iordane abluc, tu nos, o summe Sacerdos, crucis tuæ hysopo, pretioso sanguine tuo cruenta asperge, vt potenti manu tua sanitati restituti, postquam coram sacerdote, ex legis Euangelicæ præscripto, apparuerimus, tibi vota nostra & laudum sacrificia in hoc mundo offeramus expectantes interim, donec in altero te laudare, in quo omnis beatitudo nostra sita est, mereamur. Huc porro nos deducere summi Patris, & Filij, & Spiritus S. Maieestas dignetur. Amen.

DOMINICA QVARTA
POST EPIPHAN.

Partes.

1. Quod Dei omnipotentia in mari declarare soleat.
2. Quod mare sit mundus.
3. Ecclesia nauis.
4. Quod in aduersis nos præcat Christus exemplum discipulorum inuitet.
5. Motus magnus cur factus.
6. De inuentione Apostolorum.
7. De dormitione Christi.

Ascendens Iesus in nauiculam, secuti sunt eum discipuli eius. Matth. 8.

FIGVRA.

Ionas Propheta cum in altum à facie Domini fugiens, naui deuectus esset, tanta subito tempestas exorta est, vt nauem fluctibus ventorumq; turbiniibus agitata, omnes qui eadem vehabantur certissimum vitæ periculum adierint. Vota hic singuli diis facere, penatibus supplicare, nauem exonerare, merces in mare deicere, & hæc, vt mortem instantem effugere, & optatum ingredi portum valeant. Et ecce, ad omnem hunc stre-

pitum, ad procellarum ventorumque furias Ionas non expergiscitur, sed vtramq; in aurem securus dormiens, in carina delitescit: quem vbi stertentem nauarchus excitasset, his cum verbis aggressus est: Quid hic rerū agis amice? an nō vides, extremo nos in discrimine versari? quin expergisceris, Deumq; tuum etiam inuocas, vt nostri misertus nos naufragij periculo eripiat, & sospitem in portum sistat? Cui respondens Ionas, ait: Noli turbari aut percelli vir bone, vnica tempestatis sedanda marisque pacandi ratio est, si me in profundum deturbaueris. Quod quāuis nauis, rei horrore perterriti, facere initio detrectarent, tandem tamen sui saluandi ergo, eum in profundum præcipitem dede- runt, quo facto pacatū mare, & omnis tempestas resedit. Ad viuum casus hic historiam Euangelio hodierno comprehensam repræsentat, in qua Christo cum discipulis nauiculam ingresso orta tēpesta dicitur, & tam scua quidem, vt omnes submerisionem viderentur, & magistrum in nauis fundo instar Jonæ dormitantem, excitatē dicentes: Heu Domine, salua nos, perimus. Et quamuis excitatus Dominus; tunc in mare se deici non præcepit; venient tamen dies, in quibus, Jonæ exemplo, maioriq; cum ærumna (quod Ionas sospes adhuc in littus eiectus sit) in passionis Oceanum deicitur, in quo & exspirauit, & moriens fluctus, quibus homines in hoc mundo concutiebantur, compescuit: quamuis & ad imitationem Jonæ, quem tertia die cœtus in littus exspuit, post triduum à morte resurrexit. Quid præterea Dominus in hac tempestate fecisse scribitur: imperauit ventis, & eorum rabiem refranauit, dictoq; citius tumida æquora per Neptunia arua resederunt: adeo, vt omnes admirantes nimis stupore perculsi dixerint: *Quis est hic, quia* *Ibid.* *mare eius vnti obediunt ei.* Hanc Euangelij nostri ager segetem profert, quam & in aurium vestrarum horreum in ferre contendam, si æterni Patris Sapientia, maternis precibus inuocata, auxilium mihi & opem lætæ non dedignerat, atq; ideo communi suffragio eam compellemus dicentes: *Aue Maria.*

Ea omnium semper opinio fuit, Audito res, terram & mare & omnia, quæ in iis sunt, præ-

Terra & mare mirabilia Dei theatrum.

Psal. 55.

Psal. 105.

Iob. 9.

Apoc. 1.

præ omnibus locis, velut in theatrum & arena delecta esse, in quibus totius vniuersi monarcha & opifex mirabilia sua & prodigia, quæ creaturarum oculis patere cupit, exercere & ostendere confuevit. Nā quamuis plurima in igne & aeris regione miracula producat; tamen quoniam homo omnium operum illius scopus & causa est, utpote de quo locutus est Psalmista: *In me sunt Deus, vota tua*, qui nec in flammis, nec in aere, sed in mari & terra victitet; idcirco in duobus hisce elementis mirabilia sua, & miracula maxime admiranda, ac potissimum in mari & aquis, Neptunioq; regno, solet producere, adeo, ut quotquot hactenus potentiam miraculorum que patrandorum virtutem in summo nomine celebrare conati sunt, e mari potissimum eadem elicerint, indeq; laudum præclarissima argumenta depromserint. Testis sit Dauid, qui mirabilia Dei operum catalogum texens ait: *Magnalia in Ægypto, terribilia in mari rubro.*

Idem iter insistens Propheta Iob, prodigiorumq; diuinorum quod immo numero recensens postquam ea, quæ in cælo & terra operatus est, enumerasset: *Qui commouet terram de loco suo, & columna eius concutuntur, qui præcipit soli, & non oritur, & claudet stellas quasi sub signaculo, &c.* mox subiungit velut quid mirabilius: *Qui graditur super fluctus maris, qui facit Arcturum & Orionem: quasi dixisset: Tanta illius potentia est, ut fluctibus velut pavimento inambulet, & vndas non secus ac terram salcet. Quem locum moraliter Greg. Magn. exponens, credit per mare hoc mundi huius afflictiones intelligi; super illius autem fluctus Deus ambulare dicitur, eo quod, dum persecutionum fluctus & tempestates exsurgunt & furunt, ea ipsæ quamprimum ad stuporem mirabilium eius collidantur & frangantur. Porro per Arcturum illum septem stellis coruscantem, Ecclesiam intelligit, septem, ut in Apocal. declaratur, candelabris, id est, septem Spiritus S. donis & charismatibus insignitam, quæ eam non secus ac sidera quædam & faces illustrant. Et quem admodum Arcturus, ut idem subnectit semper voluitur, & mari mergitur, & rursus inde emergit, non secus etiam Ecclesia perse-*

curionibus infidelium semper agitur, hæresumq; tempestatibus voluitur, nullum tamen naufragium patitur, nec mari immersa vquam extinguitur. Atq; hoc est, in quo se Deus admirabilem reddit & stupendum, id est, in aquis & maris imperio.

Et est reuera quidam Altissimi & omnipotentis Dei potentia radius, ac specimen Dei in a non vulgare: solius quippe Dei est huiusmodi operari; ac talē potentiam exercere. Hinc Mosès, magus ille mysteriorum diuinorum interpret & scriba, cum omnipotentis virtutem & potentiam describeret, ait, velut singulare diuinitatis indicium, spiritum Domini super aquas leni volatu volitasse, & post eum Dauid, Deam eiusque potentiam efferre laudibus gestiens: *In mari, inquit, via tua, & semite tua in aquis multis.* petinde ac si dixisset, fluminibus in ambulas Domine, mare non secus ac terram percurris, in quo potentiam & infinitam virtutem tuam declaras.

Veteres quidem ut aliquid impossibile, omnineque hominum robur excedens exprimerent, pedes efformabant fluctibus maris rogi. Superimpositos: è contra vero Sacra Scriptura, ut Deum omnipotentem nihilque ei impossibile esse declaret, sub imagine imperantis terræ marique eum depingit; utpote, qui modo aquis, modo ventis, modo tempestatibus dominetur. Cuius rei egregium in Apocal. emblemata legimus: vidit Ioannes Angelum itide coronatum, cuius facies solis instar radiaret, femora vero instar columnarum ignearum solida essent, cuius pes vnus mare, alter terram premeret. Angelus hic Deum representabat, & vtriusque pedis situs super binam illa elementa, dominium & imperium quod in terram & mare habebat. Multum autem ænigma hoc interpretes torsit, inquirentes, cur dextro pede mare, sinistro autem terram calcaret.

Fuere siquidem nonnulli, qui dixerent, Deum cōsulto & data opera pedem dextrum super mare velut valentius, nobilium, & fortius elementum, quod ipsam natura procellosum, variū, instabile, tempestatibus obnoxium sit, & ventorum turbinibus ut plurimum exagiteretur habere; sinistram vero super terram,

quod

Potentia Dei in a non vulgare: solius quippe Dei est huiusmodi operari; ac talē potentiam exercere. Hinc Mosès, magus ille mysteriorum diuinorum interpret & scriba, cum omnipotentis virtutem & potentiam describeret, ait, velut singulare diuinitatis indicium, spiritum Domini super aquas leni volatu volitasse, & post eum Dauid, Deam eiusque potentiam efferre laudibus gestiens: *In mari, inquit, via tua, & semite tua in aquis multis.* petinde ac si dixisset, fluminibus in ambulas Domine, mare non secus ac terram percurris, in quo potentiam & infinitam virtutem tuam declaras.

Gen. 1.

Psal. 76.

Apoc. 10.

Deus terræ & mari dominatur.

Gentiles quod ipsa natura quæta sit, & nunquam loco mari, Judæi moueatur. Alij vero allegoricum sensum ferre com-
parati.

Psal. 106.

cuti, existimant, in hospedis vtriusq; si-
eu populum Judæorum & Gentiles designa-
ri, hos quidem mari, illos vero terræ compa-
rando, quod Judæis ob malitiam reiectis ad
Gentes se Dominus conuerterit: & quemad-
modum Jacob filios Joseph benedicendo,
dextram iuniori, sinistram vero maiori natu
imposuit; ita Christus, in Judæorum repro-
batione, pedem dextrum super Gentes, sini-
strum autem super Judæos posuerit. Ne ve-
ro me existimetis nugæ agere, & in incertū
collimare, certum est illos terræ, hos vero
mari in Sacris litteris comparari: Gentes scil.
mari, quod errorum fluctibus exagitaren-
tur, nullumque sanctitatis fructum ferreat:
Judæos autem terræ, sed quam Dei dextra
elaborat, quæque amplissimos fidei, virtu-
tis, zeli denique fructus proferret. de qua lo-
cutus est Psalmographus: *Posuit flumina in
desertum, & exitus aquarum in sitim, terram
fructiferam in fæluginem à malitia habitantium
in ea, &c.* quem locum Aug. etiam de Judæo-
rum reprobatione intellexit.

Abac. 3.

Ipsæ quin etiam Propheta Abacuc Genti-
les mari confert, dicens: *Viam fecisti in mari
equis tuis in luto aquarum multarum, vel, vt lxx.
Interpretantur: Superinduxisti in mare equos
tuos, conturbantes aquas multas, quod Hieron.
fidissimum hic interpretem agens, de genti-
libus exponit. Vere enim Christus equis in
mari viam fecit, id est præconibus suis iter
commodum reddidit, quando eos gentibus
euangelium annuntiaturos emisit. Hinc Dei
Verbum in Apocal. equo candido inuectum
scribitur, quod varij eiusdem coloris equites
sequuntur. Hunc quoque sensum è superio-
ribus Prophete verbis elicit Gregor. dum
ait: *Viam fecisti in mari equis tuis, esse apparui-
sti iter prædicatoribus tuis inter doctrinas huius
sæculi, sordida & terrena sapientes.* Quibus in
verbis notandum, Prophetam secundū sen-
sum litteralem, in signo aliquod miraculum
exprimere voluisse, dum Deum equos, non
in terram nec fluuios, sed in mare profundis-
simum ait emisisse, quæ diuina potestas in
mari potissimum sese exerat.*

Apoc. 19.

Lib. 34.

Morral. 48.

Hinc veteres, vt Amorem scite depinge-

rent, eiusq; quæ pollet potetiam & virtutem Amorem
exprimeret, varios ei flores, & frumenti ali- vt expresse
quor spicas, quin & pisces in manus dedere. rint vete-
Inuere scilicet volebant, non terræ modo res.
cum, è qua flores & frumentum producitur,
sed & mari dominari, quod nimirū in agni-
tæ potentæ & dominij signum pisces ei, vel
ut tributum persolueret. Vt autem pagano-
rum hisce nugis & inaniis veritatem myste-
riorum nostrorum insignium, crediderim
mystice-hinc demonstrari posse, Deum, qui 1. Ioan. 4.
vt Joannes quidem ait non nisi amor & cha-
ritas est, in terram & mare imperium suum
exercere (dicitur quippe in Prophetis: *Et non
est alius Deus in celo, & in terra, in mari & in
omnibus abyssi*) at in mari præsertim poten-
tiam suam declarare, virtutemq; ostendere.

Notauit hoc ipsum hisce verbis Ecclesia-
sticus: *In sermone eius siluit ventus, & cogita- Eccl. 47.
tione placuit abyssum.* Quod hodie vniuersa
etiam Judæa, videns Christum mare con-
scendere, ventis imperare, tempestates com-
pescere, demirans, ait: *Quis est hic, qui mare Math. 8.
& venti obediunt es? cuius rei rationem red-
dens Origenes ait: Cum enim milia magna &
miranda ostendisset in terra, transit ad mare, &
& ibidem adhuc excellentia opera demonstraret,
quatenus terra marisq; Dominum se esse omnibus
ostenderet.* Atque hoc Euangelio hodierno
continetur, in quo legitur: *Ascendens Iesus in
nauculam, secutus sunt eum discipuli eius.* quod
ipsum vt methodice & certo quodam ordi-
ne deducam, prima concionis parte Christi
eiusque discipulos mare ascendentes repræ-
sentabo, deinde tempestatem excitatam, &
mox compositam ob oculos ponam.

Principio igitur, cum in Euangelij limine
Christum nauem ingredientem, tempestati
bus imperantem & procellas compescentem
video, præclaræ mihi & egregiæ cuiusdam
imaginis in mentē venit, qua diuinā veteres
providentiā expressere. Pingebat scilicet na-
uim, cuius clauum Deus dirigeret ac mode-
raretur, & cuius etiā remos impelleret: quo
edocete conabantur, vitam hanc nostrā, re-
rumq; harum mundanarum statum, nauim in
medijs mundi huius vndis fluctuanti persi-
milē esse, at Deum clauo illius assidētum, o-
mnia dirigere, mouere, nutuq; suo moderari.

Hinc

Diuinæ
providen-
tiæ symbo-
lum.

II, Mundus mari peris- milis.

1. Hinc efficere volo, mare hoc, quod fluctibus hic intumescere, tempestatibus agitari, & ventis in altum librari dicitur, veram mundi imaginem esse, idque varias ob rationes. Mare enim instabile est, & stratum iam & quietum quam primum turget & inflatur: mundus quoque iam prosperis affluens, crastina die tristitia ciebit, & aduersitatum procellas superinducit, quin & in momento faciem mutat, risumque lacrymis, & veneno mel permiscet. Fluctus maris & vnde momento insurgunt & intumescunt, & momento subsidunt & placantur: in mundo etiam potentes in momento ad honorum culmen & fastigium euehantur, & momento ad imum paupertatis deurbantur; hodie montibus excelsores, & cras humiles in terra serpentes, & sortem suam deplorantes. Testatur id ipsum experientia eioctus Dauid: *Vidi impium superexaltatum & elenatum sicut cedros Libani, transiit, & ecce non erat.*

Psal. 36.

3. Mare non includit mortuos.

Sap. 2.

4. Potentes in mundo infimos deuorant.

I. Cor. 11.

5.

Isaem. 5.

Rom. 6.

6. Mundus mari periculiosior.

Mare tertio, nulla patitur cadauera, sed eadem fundo educta ad litus eijcit: mundus etiam non fert eos qui mundo mortui sunt, & animam sensusque mortificatos habent, nullaque eiga res terrenas ratione afficiuntur, ita porro intelligend sunt verba illa Sapientis: *Grauis est nobis ad videndum.* In mari quoque pisciculi minores a maioribus deuorantur; in barbaro mundi statu potentes & opulenti tenuiores deglutiunt & depascunt, in eorumque perniciem & excidium totis viribus conuertuntur. Conqueritur hoc ipsum in sui saeculi moribus Paulus, Corinthiosque, vt hic tolerantis sint & magnanimi, adhortatur: *Sustinete: si quis vos in seruitutem redigit, si quis deuorat.*

Quinto, nihil in maris fundo praeter arenam videtur, quae & sterilis & grauis est. Vnde Ierem. *Qui posuit arenam terminum maris.* Mundus ad eundem modum, praeter puluerem, cinerem & vanitatem nihil continet, est quoque sterilis & infecundus peccatis adhuc grauis & sub scelerum pondere fatiscens. Testatur id ipsum Romanis scribens Paulus: *Quem fructum habuistis in illis, in quibus nunc erubescitis?* Mille discriminum etiam mare officina est, & innumerabilium periculorum parens: plura tamen in mundo dif-

crimina & subeunda & portimescenda sunt; hic namque maiorem animarum perniciem caufatur, quam corporum Oceanus. Nam vix e quatuor mare conscendentibus nauibus vna naufragium facit, at e quatuor hoc in mundo viuentibus animabus vix vna salutis portum ingreditur. Scripsit hoc experitus Augustinus, vtque alij sibi cauerent, ait: *Amas saeculum, absorbebit te, amatores suos raro nouit, non portare.*

Septimo, portenta & monstrosos abortus plurimos procreat; at non minora nec pauciora portenta habet mundus, qualia in primis sunt illi quibus gladius in labijs, quibus duplex cor, item qui duas vno ore exerunt linguas: *Os bilingue deservatur Deus.*

Mare habitationi & sedi stabiliendae ineptum est: ita mundus: confirmat at hoc Hebraeis scribens Paulus: *Non habemus hic ciuita em permanentem, sed futuram inquirimus:* neque enim est aliud quam diuersorium, e quo postridie emigrandum sit.

Mare nono amarum est, salsum, & insipidum, hanc quamuis saluginem pisces, qui in eodem viuunt nec sentiant nec gustent: Idem de mundo hoc inferiori iudicium esto, Auditores, qui amaritudine & miseriarum salugine plenus est, licet qui in eodem affidui sunt, & immersi, eandem non percipiunt: Tangit obiter Propheta, dum de mandatis orationem instruens ait: *Esse sub senibus delicias reputant.* Mare denique nunquam satiaplenus, sed hydropici instar quo magis bibit eo. *Job. 30.* amplius sitit, nam quamuis torrentes, amnes, fluuiosque absorbeat, qui in ipsum quotidie se exonerant, numquam tamen limitibus suis, quasi saturum egreditur, sed alios haurire fluuios paratum est: ad hunc modum etiam mundus saturari nequit, sed semper habendi siti laborat: qui enim ad honores euectus est, ampliores & maiores ambit; concupiscentiam cernis & delicias corporis consecutus & consecutus alias cupit & nouas excogitat; cupidus, auro distentas arcas habens, cupiditate non extincta, sed prouocata, ad nouas diuitias aspirat. In mari quoque hoc temper turbines, ac procellae, & tempestates assidue, vnde textus Euangelij: *Motus magnus factus est in mari.*

7. Mundus scateret montibus. Eccles. 2. Prou. 8.

8. Heb. 13.

9. Mundus amaritudine plenus.

Cymba

III.
Matth. 8.
Ecclesia
navi com-
parata.

Gen. 7.

Cant. 6.

Valer. lib.
7. asp. 3.

Luc. 10.

Prov. 30.
Ecclesia
navis est
in medio
mari flu-
ctuans.

Cymba porro hæc, quæ ventorum furis & procellis agitari hic dicitur communi omnium sanctorum Patrum sententia, verus Ecclesiæ typus & imago est: ipsa enim Ecclesia scite admodum & convenienter navi comparatur. Nam quemadmodum diluivij tempore, nullus ab aquis immunis fuit, nisi qui Noe arcam ingressus, cæteris omnibus diluivio absorptis, & oceano circumquaque stagnanti immeris: ita nulla prorsus extra Ecclesiæ arcam constitutis salus, nullisque salutis portum ingredi datur, quam quos Christi navis excipit, reliqui autem non diluivij modo, sed damnationis æternæ fluctibus submergi intereunt.

Navis adhæc nullas patitur rimas aut foramina per quæ subingrediēte sensim aqua, mergeretur, ac triste naufragium faceret: Idem de Ecclesia dictum volo, quæ nullum schisma, divisionem nullam, nullam denique diffusionem ferre potest. Hanc ob rem spōsam suam laudavit in Canticis sponsus, dicens: *Vnica est columba mea, vna perfecta mea.* Vna scilicet Ecclesia sit oportet, & ita vna, vt quicumque eamdem diuisam velit, nã ille fatuus & demens censendus, ac regem Antiochum imitari dicendus sit. Hic enim cum piratam quemdam, qui mare myoparonibus infestum reddebat, ac nõ nisi rapto vivebat, magna nauium copia obsedisset, adeo vt nullus ei effugij locus pareret; ita tandem eodem traniegit, vt cum dimidia nauium parte sospitem eum dimitteret, quod & sacramento confirmavit. Pirata igitur cum in regis se manus tradidisset, singulas quamprimum naues Antiochus in duas disseccari partes iussit, piratæque vtram sibi partē vellet, electionem dedit, atque ita naues omnes inutiles navigationique ineptas reddēs, eius potentiam fregit. Id ipsum, mihi credite, Ecclesiæ eueniret, si in plures diuidi partes posset. Porro vnum est necessarium.

Inter cætera quæ ingenio se Salomon suo comprehendere posse diffidebat, erat *Via nauis in medio mari.* at dum hæc illius verba mente voluo, dato studio Spiritum sanctum de nauis Ecclesiæ locurum censeo, quæ in medio mundi huius pelago varie impellitur, & fluctuat. Et est profecto difficile admodum in-

genio humano, intelligere aut perfecte comprehendere, quomodo sacra illa Iesu Christi navis tot annis ventorum turbine concussa, & tempestatibus agitata in persecutionum oceano in columnis, nec minima tabula amissa, insultantibus & frendentibus nequidquã inimicis, fluctuet, vno nullum naufragij periculum pertimescat.

Ecclesiæ igitur imago navis hæc est, de qua trina asseri veritas poterit. Imprimis in fracta quædam & pertinax firmitas, ac sempiterna duratio; idque propter assiduum sancti Spiritus auxilium, quod nullo vniquam tempore intercederet aut deficeret. Promisit siquidem Christus perpetuum se sospitatorum Ecclesiæ futurum, ac nullo eam æuo a se deserendam: quod autem promisit, irritum non reddet. Vnde in Matthæo legitur: *Et portæ inferi non praualebunt aduersus eam:* quin & Paulus ideo, Timotheo suo scribens, firmiter eam & columnam veritatis nuncupat. apud Ieremiam autem Dominus instar ciuitatis munitæ & columnæ ferreæ eam se redditurum promisit: *Netimeas, ecce dedi te in ciuitatem munitam, & in columnam ferream.*

Deinde vehemens & assidua persecutio: Ecclesia tam graues quippe & turbulentas procellas patitur tamque vehemētibus turbinibus concutitur, vt absorbenda & peritura penitus videatur, & tamen incolumis semper caput effert; & frendētibus persecutionibus magna anima & heroica quadam constantia insultat, naufragiumque quid sit, ignorat. Et profecto tres iam Ecclesia graues persecutiones perpessa est: primã a tyrannis, Nerones, Domitianos, Traianos, Diocletianos, Maximinos aliosque intelligo: secundam ab hæreticis, de qua vari cinatus olim Petrus Apostolus ait: *Et in vobis erunt magistri mendaces:* tertiam a peruersis Christianis: quarta & postrema, omniumque crudelissima futura est persecutio illa Antichristi. At his nequidquam insultantibus Ecclesia victrix semper & superior euadet. Eiusce rei si figuras desideretis, arcam Noe considerate quæ fluctibus quidem agitata & rupibus marinis illisa est, nunquam tamen quassata fundum petijt. Graues etiam luctus Rebecæ vterus exper-

Ecclesia perpetua & perennans est.

Matth. 16.

2. Tim. 3.

Ierem. 1.

quadruplici persecutioni subiecta.

1. Pet. 2.

Gen. 7.

Gen. 25. Ricba.

nebatur cum gemini inter se collatis viribus decerentur, & civili & intestino bello concuterentur; nullus hinc tum abortus seorsus est. Domus illa Evangelica rupi inædificata, à ventis quidem impulsæ & petita fuit; aquilonibus ludibrium; ideo tamen ad terram non concidit. Mulierem illam prægnantem; cuius meminit Apocalypsis, bestia quidem deuorare conata est, sed infracta permansit & immobilis. Idem omnino de Ecclesia cogiteris velim, ipsa quippe Noe arca est omnia animalia ratione prædita, munda & immunda continens; vterus Rebecca est, Iacobū & Esau in se complectens, iustos inquam & peccatores, est domus illa rupis confessionis Petri, quam de Christi diuinitate protulit, inædificata; est mulier illa Apocalypseos, quæ insulibus, persecutionibusq; exposita constans permanet, omniumque vires eludit.

Ecclesia de persecutionibus triumphat.

Exod. 3.

Cant. 7.

Matth. 8.
Christus semper in laboribus præcedit.

Postremo, quod periculis omnibus superior euadet, inimicos debellatura, deq; ipsis triumphum reportatura, & testes victoriae, infamiazq; hostilis notas trophæa erectura fit; idcirco rubo quem Moses in Exodo vidit inter flammam non flammantem, eam haud ab similem licet confiteri. Quamuis enim Ecclesia in medijs persecutionum ignibus constituta sit, nullum tamen sentit incendium aut ambustionem; at inuictabilis semper permanet. Hinc inter cætera sponsus in Canticis eam comparat palmæ; quæ quo violentius deprimitur, eo amplius exurgit & cristas obtinendo erigit. Ecclesia igitur nauis est, sed nauis quam Christus hodie ingressus scribitur. *Ascendente leu in nauiculam.*

Quor nauis hæc consensio mysteria, quot mirabilia & dignas considerationes includit! Primo docet Christum in tempestatibus & laboribus ducem semper & primum esse, ipse nimirum magnanimus ac generosus ille ductor est, qui in ærumnis, laboribus, periculis subeundis primus est, primus in periculis maris, in pœnis terræ primus, viam aperiens ac vadum tentans: vt quicumque sequi desiderent, tentatum iam & complatum iter ingrediantur: ipse vitæ huius angustias & amaritudines sua constantia perfringit, ac quodammodo melle super-

Tom 1, Pars Hyemalis

iecto dulcorat, ne earum difficultate ceteri deterriti pedem retrahant, ac potius, facile illecti, vltius progrediantur. Magnus ille & validus Abimelech cum pinum mediam dissecuisset, eiusque ramos in milites distribuisset, orationem ad eos conuertens ait, *Quod me vidistis facere, cito facite*, hodie namque de inimicis vindictam sumamus necesse est. Idem omnino ductor ductorum, Christus suis ait, *Qui vult venire post me, abneget semetipsum, & tollat crucem suam & sequatur me.*

Iud. 9.

Moyles Hebræorum ductor & tutela, cum virgam manu gestans populo in trāsitu maris rubri ducarum præstaret, alta voce inclamauit: Sumite animos popule meus, audacter me ducem sequimini: neque enim vos in syrtes aut cæca vada deducam, eadem vtriusque fors & discrimen erit; nolite timere: hi, quos cernitis, aquarum congeffi & conglobati montes, non subident, aut in caput vestrum descendunt. Idem hodie & Christus facere videtur, nam quo nobis omnibus per tribulationum oceanum ingredientibus animum adderet, primus nauem ascendit, primus mari se committit, primus denique tempestatibus & procellis sese exponit.

Exod. 14.

Secundo quoniam maris, & cymbæ mentio incidit, notandum hic occurrit, eos, qui nauigationem instituunt, mare iam cõscendere parant, de necessarijs sibi rebus semper providere, nequid sc. dum in medio itinere constituti periculum aliquod adire coguntur, desit; malum quippe, anchoras, vela, remos funesq; comparant, deniq; de vigilanti ac sedulo sibi nauarcho prospiciunt. Via, qua ad cælum tenditur, difficilis est, & quidem per mare instituenda: magna hic discrimina, & euentia pericula adenda, multaq; ad hoc necessaria sent. At imprimis det operâ vnusquisq; ne vnquam sine diuino numine iter aggrediatur, eius semper auspicijs imploratis nauem conscendat, ipse Deus in nauarchū & directorem assumatur, ipse inquam primus in naues nostras admittatur; vt hic factū videmus; vix n. nauem conscendit quin omnes eum Apostoli comitentur, & præcedentē sequantur. *Et secuti sunt eum discipuli omnes.*

Christus semper in nauclerum assamendus.

Matth. 8.

R Nihil

Sanctorum exempla afflictis consolationi sunt.

1. Mal. 3.

Ios. 4.

Nihil autem est quod animos roboret ac confirmet magis, nihil quod eos ad labores & difficultates aequanimiter perferendas amplius exstimulet, quam sanctorum hominum exempla, earumque vita ob oculos posita. Hinc zelosus ille patriarum legum Mathathias filios alloquens ait, *Memento qualiter salvi facti sunt patres nostri, cum persequerentur eos Pharaon in mari rubro.* Quin & Iosue, cum filij Israhel Iordanis fluvia sicco vestigio pertransissent praecepit, duodecim vt lapides vastos fundo educatos in ripa, in rei tantae memoriam, erigerent; quibus posteris visis, Deo confidere, inq; ipsam spem suam conijcere discerent, qui nimirum patres tantis angustijs calamitatibusq; eripuisset. Hodie quoque Apostoli, dum Christum Dominum mare conscendere vident, ipsum quantocius secuti sunt & nauem cum ipso conscenderunt, ad vsq; pericula a latere illius non decedendo. Sed quid hic noto? quoniam sese hic paradoxa aperiunt?

Multi Christum in prosperitate terra, pauci in aduersitatum mari sequuntur.

Video, plurimos Christo, dum in terris ambulat, adherere, adeo vt saepenumero praecopia sese mouere non potuerit; at mox, vt mare ingressus est, in quo maiora pericula, tempestates assiduae, & procellae frequentiores: solos Apostolos & discipulos eum sequi. Quod & hoc in mundo iam locum habet: multi namque in terram prosperitatis Christum sequuntur; ac paucissimi in mari tribulationum aut in afflictionum tempestatibus: in quo hirundines imitari videntur, quae interea dum aestas ridet, & calores vehementiores sunt, nobis & laquearibus nostris adherent; at quam primum frigus & bruma ingruit, recedunt frigoris impotentia.

1. Cor. 26.

Apostolus cum coram Agrippa Rege & Praeside Iesuo, de Christo eiusq; oraculis ac lege loqueretur, tanta eloquentia & verborum efficacia vsus est, vt commotus rex & tactus intrinsecus dicerit: *In modico fieri me suado Christianum.* cui subintulit Paulus, *Opro apud Deum.* *In modico & in magno: non tantum te, sed etiam omnes qui a diuinitate hodie, fieri tales, quales & ego sum, exceptis vinculis huius.* Id est, Vellem omnes Christianam religionem amplecti, & in eo me imitari; non autem vsq; ad vincula & compedes quibus consti-

ctus sum. Perinde ac si dixisset, Scio paucos admodum esse, qui Christum ad vincula & carceres vsq; sequi, & coram praesidibus & iudicibus, ob Christum sisti velint. Nam quamuis paradisi gaudia & coelestes deliciae omnibus paratae sint, crux tamen & calamitates, tormentaque non nisi discipulos eius manent; qui hic in mari, in tempestate constituti trepidant, quorum aliqui in amara passionis procella Dei filium vendunt, quidam vero eum deierando pernegant, ceteri fuga distrahuntur, quid igitur tenelli & molles mundi amatores agerent? *Et secuti sunt eum discipuli eius.*

Matth. 8. Amor sui homini proprius.

Solos hic discipulos Christum secutos tradit Euangelista, quod ipse magistrum tam in vijs asperis ac scruposis quam laetis & planis, tam terra quam mari, sequeretur. Sunt enim nonnulli, qui Dominum non nisi in campetribus, vijs latis, terraq; sequuntur, & ab eodem vocati, non nisi in ijs quae ad gustum sunt voluntati illius obsequuntur, atq; hoc ex inordinato erga seipos affectu, nimioq; amore proprio, ortu habet, qua nulla deterior aut exitiosior a peccato pestis in nos deuoluta remansit. Adeo vt vnusquisq; in omnibus erga quae afficitur, aut quae aggreditur, in ipsum primo oculos conijciat, vilitatiq; & emolumento priuato praeceteris studeat, inque ipsum ante omnia collimet.

Isaac geminorum pater, quamuis alias vir vitae sanctissimae, Iacob iusto posthabito, erga Esau agrestem & profanum potissimum afflictebatur, quod de huius venationibus interdum vesceretur. Non proprie diligebat Esau, sed seipsum; quod venator hic ferina sapius paternam mensam instrueret, epulisque delicatioribus patris palatum subinde reficeret. Ad eundem modum & homo sui ipsius erga commodum & lucro studens, Deum propter ea diligit, quod plura ab eodem beneficia recipiat, non ergo quod amari dignus sit, & coli ab omnibus debeat. Horum de numero erat

Gen. 27.

Deum homo proprio modo diligat. Psal. 118.

& Psahnographus, dum de seipso canit, *Inclinasti cor meum ad faciendam iustificationem tuam, propter tribulationem.* Id est, affectus quidem meus Domine in mundanarum rerum amorem propendebat; sed ab ijs retraxit, & mandatorum tuorum viam, quod larga mihi donaturum te beneficia promittebat, ingressus

lura.

sum. Jacob quoque in mercedem & praemium oculos coniciens, votum vouet Domino, Si fuerit Dominus mecum, & custodierit me, ut in super quam ambulabo, & dederit mihi panem ad vescendum, & vestimentum ad induendum, reuersusque fuerit prospere in domum patris mei, erit mihi Dominus in Deum. Videre obsecro, et proprii emolumenti respectu, priuati commodi intuitu, Dei seuerum consecratur.

Et proprius hic atque inordinatus affectus in causa est, ut nullus laborem aliquem aut tribulationem, etiam minimum, in Dei seruitio occurrentem, vitio subire velit, sed ea remis velisque fugiat. Quod tedium & naufragandam pigritiam in Proverbiis exaggerans Salomon, ait, Dicit piger, Leo est foris in medio platearum occidendus sum. perinde ac si dixerit, Credit piger ea, quae factu facilia & periculis constituta sunt, magnam difficultatem includere, ac detrimentum sibi aliquod allatura: dicit quippe vnus ieiunium, leonem existimat, a quo se enecandum opinatur, horam oratione tradendam, feram credit: quae iugulo suo insiliat, & incautum praefocet.

O inanes ac pueriles affectus! o amicitiam fallacem & inimicam! an ignoras, o homo, perfidi & sceleratissimi esse, amicum in necessitate & periculis constitutum deserere, opemque & subsidium efflagitanti denegare, de quo spiritus sanctus apud Salomonem locutus, Est amicus secundum tempus, non permanebit tempore tribulationis. At, omni tempore diligit, qui amicus est, & frater in angustiis comprobatur. Adeo, ut quicumque perfectio Deum amore diligere se dicit, tam in aduersis & tristibus, quam laetis, & prosperis; tam in maris procellis & tempestatibus quam terrae amoenis, & suauiteridentium horum delictis cum amare & sequi debeat. Ast hodie, pro dolor! in tranquillitate quidem plurimi, paucissimi vero in tempestate & aduersitate procellis Christum sequuntur.

Hebraei cum Aegyptios venditarum vortibus absorptos, manique rubro immerfos cererent. se vero diuitiis, spoliis & thesauris Aegypti, Angelo ductore, locupleatos, & sospites per aquora traductos, laetum Do-

mino praena deprimebat, Cantemus Domino, Exod. 15. gloria enim magnificatus est. At, non multo post cum rerum penuria laborarent, & rebus ad vitam necessariis indigerent, omnes aduersus Moysen & Aaronem in deserto murmurarunt, & querelarum plaustra in eosdem desperabundi exonerarunt. Utinam mortui essemus per manum Domini in terra Aegypti quando sedebamus super ollas carniuum. Seruiebant nimirum Deo, quamdiu ad votum fluerebant omnia; at ubi aduersa ingruerent, a Deo recedebat. Quotnam hodie, Deus bone, Israelitis his partes reperiemus, qui non nisi in terra Deum sequuntur, eumque quam de voluptatibus delictisque carnalibus aliquid remittere malunt.

Genezarenis etiam similes esse dicere quid verat? namque; audito Christum damnosibus porcos inuadendi eosque in aquarum fluente praecipites agendi potestatem dedisse, enixe ab eo petierunt, obuiam procedentes, sinibus ut eorum egrederetur. His sunt Genezalonge deteriores sunt Christiani, qui Dei sui iacturam facere, eumque amittere malunt, quam corpora in seruitutem redigere, spirituique subicere, sensuumque inordinatos appetitus refrenare: Adeo, ut nemo Christum, si vel minimum quid aduersitatis ferendum occurrit, aut aliqua rerum iactura facienda sit, sequi velit; at si qua lucri spes voluprasque exterior affulget; nemo non eum sequitur.

Historia Job refert, filios Dei quadam die in conspectum Dei venisse, & inter illos & Satanam adfuisse, cui Dominus ait, Nunquid considerasti seruum meum Job, quod non sit ei similis in terra homo simplex & rectus ac timens Deum & recedens a malo? Satan respondens mox dixit: Nunquid Job frustra timet Deum? Nonne tu vallasti domum eius, uniuersamque substantiam per circuitum: operibus manu eius benedixisti, & possessio eius creuit in terra? Sed extendende paululum manu tuam, & tanecuncta quae possidet, nisi in facie benedixeris tibi. Nouerat scilicet Satan, homines Deo tunc potissimum seruire, eique se subicere, dum rebus eorum benedicit, cum omnia ad votum fluunt, cum fortunatum nauem prospero & laeto ventu propellit, in o periclitam solidam & non

Qui Deum non nisi in prosperitate sequuntur similes

Matth. 5.

Crederebat diabolus Job Deo seruire rerum temporalium quas ab eo recipiebat gratia.

Gen. 18.

Eccl. 12.

Eccl. 6.

Verus amicus ubique & semper ad est amico.

homo proprio & cordi.

subsidentem eos dirigit: at ubi mare tribulationum, aduersitatum, tempestatumq; condescendum, ubi contraria aura superuenit, quamprimum eum deserere, & aliud iter ingredi. Sed iam satis superque de priori concionis membro; tempestates iam & ventorum procella aures meas feriunt, meq; ad se vocat. Deerat nimirum navigationi huic altera quam auspicamur, pars.

V. *Et ecce motus magnus factus est in mari.*

Matth. 8.
Tempestas
hæc super-
naturalis
fuit.

Luc. 8.

Psal. 134.

Psal. 148.

Exod. 14.

Exod. 10.

Quamuis natura tempestatem hæc cedere potuerit, credibile est tamen supernaturalem eam potius, atque Deo permitte factam fuisse. Quod innuere videtur Lucas dicens, *Et descendit procella venti in stagnum*: cum tamen vndarum tumor & fluctus à ventis sub aquis latentibus seseque exere voluntibus gigni soleant, qui cum efferre se & erumpere gestunt, fluctus voluunt & mare à sedibus imis excitant Philosophatus hunc in modum est Propheta David: *Educi sunt ventos ab extremo terra, qui produciunt ventos de thesauris suis*. Hi porro venti hac ratione procreati, ad Dei nutum diriguntur, illiusq; imperio parent, de quo Pfaltes, *Spiritus procellarum, qui faciunt verbum eius*. Illius scilicet voluntate & nutu venti mare rubrum in duas partes dissecuere, fluctusque in altum velut mole concretos sua suspenderunt: ipso volente venti dispulere ex Ægypto ciaphes & locustas: ipse imperio iudem coturnices & aues à transmarinis locis in castra Israelitarum pepulere; hodie quoq; Æolo suo & creatori obsecundantes tempestatem causantur.

Tempestas
hæc ingens
fuit.

Hæc porro tempestas, quantum augurari è circumstantiis possumus, vehemens admodum & periculosa fuit: eamque varias ob causas oriri Dominus permisit. Primo, ut ita Apostoli Christum in carina dormitantem excitare compellerentur; quod haud dubie, si exiguum periculum fuisset, non fecissent. Pleriq; enim eorum nauigio assueti erant & naucleri, sæpiusque dum in mari piscarètur, tempestatè & irarum mare experti fuerant Deinde, ut hinc euidentius miraculi ipsius magnitudo appareret, dum Christus ventos & turbines cõpescuit, serenitatemq; superinduxit. Tertio, ut quidè Origenes ait, ingens fuit, ut ingens etiam opus appareret,

quale nullus vnquam prophetarum edidisset. Quarto, ut tanto maius Apostolorum gaudium foret, cum tanto se creptos discrimine cerneit: quo enim fluctus magis magisq; intumescabant, quo & metu & formidine maiori examinabatur, atq; ut timor periculi ingens fuit, ita quoq; liberationis gaudium magnum fuerit oportet. Ideoq; *motus magnus factus est in mari*.

Matth. 3.

Porro, nullum hic mare aliud intelligendum, quam stagnum Genesareth; ita namq; ipsum Lucas c. 8. appellat: maris autem nomine Matthæus vocandum ipsum censuit, quod late pateret, & multa passuum millia cõplecteretur. Nemo autè, dum tam horrenda tempestate nauè hanc cum maximo naufragij periculo audit iactari, tantam ventorum vndarumque audaciam fuisse sibi persuadeat, ut nauim qua Dominus, ventorum fluctuumq; moderator, veheretur, cõcurrens præsumperint; nisi diuina huc volutate cõcurrente, tantamq; maris rabiem permittere: ut ita potentiam suam, quemadmodum olim tempore Jonæ Prophetæ, declararet.

Porro mare hoc Genesareth stagnum intelligendum.

Notandum hic etiam, semper insolitum quid & rarum accidere, ubi Deus adest: nam quamprimum ut Ierosolymam intravit, *com-mota est vniuersa ciuitas*. Arca Domini cum in castra Hebræorum descendisset, Philisthæi ob insolitum hostium gaudium obstupescerunt, dixere, *Qua exultatio est hæc? qualis nõ fuit heri? & nudius tertius?* quo insinuat, Deum pernicaces & obstinatos animos, quos semel subierit, conuertere, & cera molliotes redere.

Vbi Deus adest, semper rarum quid accidit.

Matth. 21.

1. Reg. 4.

1. Reg. 5.

Colos. 3.

Cum eandem Arcam in fanum Dagon intulissent, miser Dagon quamprimum comminutus ad terram concidit. Docemur hic, Deo animam subeunte, idola eius cõscium concidere & perire: ruere inquam idolum avaritiæ, quam hoc nomine Apostolus nuncupauit, idolū quoq; gulæ, luxuriæq; omnia deniq; animæ nostræ idola trunca & mutila ad terram delabi. Deus siquidem animarum nostrarum territorium ingressus, easdè mirabili quadam ratione conuertit, mutat, inq; novos nos homines transformat.

Spiritus Domini cum in Saulem descendisset, in alium profus virum eundè mutauit,

1. Reg. 10.

uit,

Deus animam intrans, eandem immutat.

uit, adeo, ut qui agrestis & minax fuisset, iam mansuetissimus & benignissimus mortaliu videretur. Quod olim Regi huic, quotidie iis accidere consuevit, quos Deus visitare & inhabitare quodammodo dignatur: omnia nimirum mutata, quadrata rotundis, ita summis naturam veterem transformavit in novam, longeq; meliorem, petram conuertit in torrentem, vitia in virtutes, tenebras in lumen iucundissimum, procellas in serenitate, turbas in quietem & pacem, inscitiam in scientiam, mortem denique in vitam. Docuit hoc me Psalmographus dicens, *A facie Domini mota est terra, a facie Dei Jacob: qui conuertit petram in stagna aquarum, & rupem in fontes aquarum.* Hæc autem mutatio rarum quid est & insolens a dextera Ecclesie profectum, & virtutum Altissimi patefaciens, eius inquam qui ventos hodie & fluctus compefcit, iisq; arma extorquet.

Matth. 8. Judas huius motus causa.

Motus magnus factus est in mari. Credit Ambrosius, Beda, Thomas, & Glossa ordinaria ob scelestum & proditione infamem Judam Iscariotem hanc tempestatem excitatam, ex quo colligere poterimus, quot mala & calamitates illi domui impendant, in qua sceleratus & impius commoratur. Si ob vnus Jonæ inobedienciam qua vnus metu inuectam, mare concitatum nauem qua alij plurimi vehabantur in extremam naufragij discrimen coniecit, si ob vnus Acham furtum Israel ad internecionem propemodum deletus est, si ob trium virorum illorum ambitionosorum Core, Dathan & Abiron superbiam, omnes eorum domestici & comilitones viui ad inferos, per dehiscencem terræ voraginem descendere; magnum profecto afferre exitiū perniciōsq; vnus prauis sceleratq; comercium credendum est. Semper namq; vbi impiorum congregatio est, tempestates excitantur, pericula frequentia sunt, & discrimina obuia. Date igitur operā, ne quem impium aut vitium infamem in familiam vestram ad optetis, nisi extremam capiti vestro ruinam accessere velitis.

Psalm. 100.

Hanc poro in familia instituenda regniq; ministris diligendis cautionem adhibuit rex David: *Oculi mei ad fideles terræ, ut videant mecum, ambulans in via immaculata hinc nubi ni-*

nistrabat: non habitabit in medio domus mea, qui facit superbiam, qui loquitur iniqua, non direxit in conspectu oculorum meorum. Id est, nullos vnquam nisi probos in hoc mundo dilexi, & si quem in regno meo iustum Deiq; timentem reperire erat, hunc in familiam meam adoptaui, quin & ita improbos, vitiaq; contram nata, superbos, turgidos, vitiosq; edditos abominor & detestor, vt nullus vnquam impios domum meam sit ingressus. Et merito; cum peccatores tempestatum & malorum familiaris in quibus habitant superuententium causa sint.

Davidis in seruatorum delectu cautela.

Motus magnus factus est. Ipsi forsitan Christus motus huius causa fuit; antequam enim nauim conscenderet, mare pacatum & quietum erat; insolere vere & temere coepit, dum in altum prouectus esset. Docemur hic, eos qui sine Deo viuunt, eiusq; societate non gaudent, euentura quadam & ficta paces, bellisque deteriore gaudere. Testatur hoc ipsum Christus in Euangelio dicens: *Cum fortis armatus custodit arrium suum, in pace sunt omnia qua possidet.* Tunc scilicet Dæmon gaudens ait, quod Holofernes olim de se iactabat, *Ego numquam nocui viro, qui voluit seruire regi Nabuchodonosor.* Sed dici non potest, quā pax hæc noxia sit & periculosa, quā tristes sub visu hoc lacrymæ delitescant: de hac siquidem Esaias locutus videretur, *Ecce in pace hæc amaritudo mea amarissima.* Idcirco quamprimum animarum nostrarum Deus eymbam ingreditur, tempestates & turbines expectemus necesse est. Huc alludens Christus, dicebat se bellum & non pacem mundo attulisse: *Non venit pacem mittere, sed gladium.* Cum enim quis firmiter secum statuit peccatis egredi, & virtutum semitam ingredi; tunc bella interna desatiunt, tribulationes & tentationes ingruunt, tempestatesq; validæ concitantur.

Matth. 8.

Ind. 11.

Esai. 38.

Matth. 10.

Appositam huic proposito similitudinem Diabolus attulit Chrysostom. Fur, inquit, domui non nullos tentat, quam sceno, scutis, rebusq; aliis, nisi qui nullius momenti scit plenam esse, sed palatibusque amplioribus, quibus lautam supellectilem & magnam opum vim nouit inclusam. Dæmon, latro ille sacrilegiis & rapina iniamis, nullos etiam infestabit aut tentabit.

in statu gratia sunt.

tabit, nisi quos meritis, virtutibus gratiarum donis & charismatibus, eique perfectione prouectos nouerit; inopes vero & in via perfectionis non usque adeo progressos delerit aut contemnit. Quod & Gregorius calculo suo conformat, *Demon eos tentare negligit quos quietis iure se possidere sentit*, virtutibus inopes, & vitis opulentos. Exemplum euides, quod modo præ oculis habemus, rem testatam faciet, in quo mare nauē Apostolorum exagitat, quod Christus eam ingressus sit.

VI.
Matth. 8.
Nihil in mundo stabile.

Hebr. 28.

Qui Christum sequitur, tempestates experiantur.

Antequam Christus nauim ingrederetur, mare stratum videbatur, vnde quiescebant, fluctus peccati subsidebant, nec venti prælia inter se miscebant: at mox ut Christus mare conscendit, ecce tibi subito tempestates insurgere, mare inrumescere, vnde sursum librari, venti desæuere, decumani fluctus volui, aer turbari, piceoque regi cælum velamine, tonitrua exaudiri, fulgura coruscare; omniaq; sursum deorsum moueri, & discrimē certissimum minari ac naufragium; malus ecce comminuitur, vela lacerantur, funes & ruderes vt festuca distinguntur, nauis quoq; iam iam aquis absorbenda & fluctibus videtur haurienda, adeo, vt cælum, terra, atq; omnia elementa in Christum eiusq; discipulos conspirasse visa sint. Cur autē qui Christum sequuntur, tempestatibus exagitantur, inque periculo versentur, variè dari rationes

possunt. primo quod quicumq; Christum in aqua & alto religionis mari sequi desiderant, tacite carpent & coaguant eos, qui in terra desides & meticulosi permanent. Hinc de Christo dixere impij, *Contrarius est operibus nostris*, qui nimirum paupertate sua diuitias nostras, humilitate superbiam, sobrietate ingluuiem castigat ac reprehendit. scilicet, omnes sancta vitæ illius navigatio exagitat, quia tacite omnium mores corripiebat. Atque vt simia, superbia & malitiæ symbolum speculum horret, & vbiusque potius odit, tuerit, irangit, ne in eodem corpore sui turpitudinem videat, & vt camelus, monstrum illud dorsiferorum animalium, aqua limpida semper turbat, ne gibbum, quem se gestare tergo nouit, videre cogatur: ita mundus, ne vita sua videat, proborum vitam semper capit & aduersus eosdem bellum mouet, exemplum queritis? Quamprimū ecce, vt Ioannes Zachariæ, anachoretatum caput & Primas, He. odis aulam ingressus est, omnia cōcitantur, tantaque aduersus eum tempestas insurgit, vt ceruicem simul & vitam amittat: austeritate namque sua regias delicias suaque continentia adulterium & incestum regis castigabat.

Altera tempestatis huius ratio est, vt hinc Iusti semper manifestum foret, iustos & probos, quādiu per tempe mundi huius mare nauigant, tempestatibus stare paucis & procellis concuti: mundus enim fideles mundi huius Christi Iesu seruos hospitium & peregrinorum instar habet. Quod ne insolitū aut nouum Apostolis videretur, Christus eos præmonendos censuit, dicens: *Si essetis de mundo, mundus diligit vos mundus; quia vero de mundo non estis, iustos & odit vos mundus.* Ciuis ciuem, vt ciuē tractat, probos vt sed alienigenā & externum, non nisi vt ignoscat, iustos persequitur, pijs bellum mouet, sanctā instituere vitam volentes grauissima tyrannide premit; & quoties aliquis nostrū aliam vitæ rationē inire conatur, tempestates excitat: contra vero si per omnia vitiorū genera euagetur, ad omnia scelerata habenas laxet, viāq; latā ingrediatur; pace perpetua gaudebit, deq; nullo hoste sollicitus, quietem ager.

Quamdiu enim maleficus carceribus cōclusus tenetur, nemo ei grauis est, aut nego-

Simia specula odit, quod eadem deformitas, illud dorsiferorum animalium, aqua limpida semper turbat, ne gibbum, quem se gestare tergo nouit, videre cogatur: ita mundus, ne vita sua videat, proborum vitam semper capit & aduersus eosdem bellum mouet, exemplum queritis? Quamprimū ecce, vt Ioannes Zachariæ, anachoretatum caput & Primas, He. odis aulam ingressus est, omnia cōcitantur, tantaque aduersus eum tempestas insurgit, vt ceruicem simul & vitam amittat: austeritate namque sua regias delicias suaque continentia adulterium & incestum regis castigabat.

Altera tempestatis huius ratio est, vt hinc Iusti semper manifestum foret, iustos & probos, quādiu per tempe mundi huius mare nauigant, tempestatibus stare paucis & procellis concuti: mundus enim fideles mundi huius Christi Iesu seruos hospitium & peregrinorum instar habet. Quod ne insolitū aut nouum Apostolis videretur, Christus eos præmonendos censuit, dicens: *Si essetis de mundo, mundus diligit vos mundus; quia vero de mundo non estis, iustos & odit vos mundus.* Ciuis ciuem, vt ciuē tractat, probos vt sed alienigenā & externum, non nisi vt ignoscat, iustos persequitur, pijs bellum mouet, sanctā instituere vitam volentes grauissima tyrannide premit; & quoties aliquis nostrū aliam vitæ rationē inire conatur, tempestates excitat: contra vero si per omnia vitiorū genera euagetur, ad omnia scelerata habenas laxet, viāq; latā ingrediatur; pace perpetua gaudebit, deq; nullo hoste sollicitus, quietem ager.

Quamdiu enim maleficus carceribus cōclusus tenetur, nemo ei grauis est, aut nego-

tium facessit: si clam fugam instituere, aut
 carcerem repagula violenter velit effringere,
 omnes in eum manus iniiciet, quotquot ob-
 vios habuerit, tot hostes experietur. Quod
 egregia etiā figura est libris Regum deprom-
 pra manifestum reddam. David priusquam
 molem illam carneam, colosseum illum gi-
 gantem funda ad terram deiecisset, & ense ei
 proprio ceruicem præcidisset, omnib. gra-
 tus acceptusque erat, omnes illius societatem
 ambiebāt, ipse quā etiam rex Saul eo ut cy-
 tharædo utebatur, eumque in delicijs habe-
 bat: at heroico hoc facinore edito, gigante
 prostrato, & Israel in libertatem asserto, o-
 mnes in eum collatis votis conspirabant, ne-
 cemque ipsi machinabantur. Quid hoc aliud
 nihilquam Christianos, mundo bellum in-
 ferre & pessum dare eundem volentes, tem-
 pestatibus obnoxios reddi, & animarum eor-
 um cymbam, ut hodie Apostolorum, itatū
 oblocutorum & dæmonum mare experiri.
Matth. 8. Motus magnus factus est.

Christia-
 nus mun-
 dum oppu-
 gnaturus
 tempestatē
 sentiet.
Matth. 8.
 Dæmon pi-
 ratae pesti-
 milis.

Pirata eas porissimum inuadere naues so-
 lent, quas auro, gemmis, rebusque pretiosis
 onustas norunt: non secus etiam infernalis
 ille prædo Satan, viso hodie nauem illam o-
 pulentam & diuitem, in qua omnes thesauri
 sapientiæ & scientiæ Dei reconditi erant,
 Christus inquam & discipuli, mare conscen-
 disse: omni ope eandem inuadere, depræda-
 ri & exspoliare nititur, ventos armat, tempe-
 states ciet, fluctus coaceruat, & vniuersum
 mare turbat & concitat. Hoc igitur modo
 Satan pirata, ille barbarus, & cerdo ille immi-
 tis cum animab. agere consuevit. Cum ma-
 gnus ille doctor Paulus, velut vas & nauis e-
 lectiois, gratijs & donis spiritualibus onu-
 sta, in mundi huius mari nauigatura, tertio
 celo delapsus esset, ecce subito spiritum il-
 lum improbratis, angelū Satanæ, tanto im-
 petu in eum insilientē, ut necessitate vigente
 genua in terrā sæpenumero prostrernere co-
 actus sit, diuinum auxilium implorās, quo ab
 hoc tyrāno liberaretur; *Da us est mihi*, inquit,
stimulus carnis meæ angelus Satana qui me cola-
phizat, propter quod ter Dominum rogavi, ut di-
scederet à me. Equanā bella, ecquā tem-
pestas! inde discimus eos quos meditatio
incredum in akum tollit; quique vitam hoc

1. Cor. 13.

in mundo viuunt angelorum, importunis
 nihilominus mundi insultibus obnoxius esse,
 & Satanæ ac principum tenebrarum mo-
 tibus subiectos, imo nunquam sine tempe-
 statibus viuere.

Hos insultus dum Christus metueret, sui-
 que in libertatem vindicandi ergo in desertum
 secessisset, atque instar mercatoris pre-
 tiosis cimelijs onusti latebras quæreret; tar-
 tareus ille prædo hæc subodoratus, tempe-
 states ciet, tentationes in aciem producit,
 mundum quin etiam vniuersum ad eum cir-
 cumueniendum offert, *Hæc omnia sibi dabo.*
Matth. 4.
 Ita quotquot Deo seruire decreuerit, eumque
 sequi, tempestates experiantur necesse est,
 quod perspectum habens Propheta regius
 dicebat, *Custodi animam, quoniam sanctus sum.*
Psal. 85.
 non hic de sanctitate parata, non de proprijs
 meritis loquitur, sed diuino se seruitio man-
 eipatum confitetur; quasi dixisset: Toto vitæ
 tempore me clientem tuum confiteor, &
 nunquam à seruitio tuo declinabo, atque ideo
 maiori auxilio indigeo.

117
 8. Cor. 13
 Matth. 4
 Psal. 85

Refert in hanc rem visum quoddam Cas-
 sianus, quod Religioso cuidam apparuisse
 scribit. Hic cum orationi in spelunca, quam
 sibi in habitationem delegerat, inrensus in
 genua pro cumberet, integrā dæmonū pro-
 gredientium legionem vidit, quam princeps
 Lucifer ceteris elatior & deformior duceret.
 Cum omnes ordine tandem processissent,
 princeps throno insidens, ab omnibus ratio-
 nem diei transactæ exegit; qui negligentio-
 res in hominibus peruertendis fuisse compe-
 ribantur, acriter corripiebantur, imo & fla-
 gris subijciebantur; contra vero qui diligen-
 tius peruersioni huic inuigilauerāt encomijs
 digni censebantur. Inter ceteros quidem
 sceleratus dæmunculus, viginti quinque
 ipsos annos in religioso quodam tentando se
 infumisse referebat, & hæcenus operam &
 oleum perdidisse; sed hodie tandem aliquan-
 do triumphum & victoriam reportasse, ad
 sacrilegam eum virgine sacra concubitum
 non modo cum pelliciendo, sed ad nuptias
 cum eadem contrahendas etiam estimu-
 lando. Hic omnes susurrare, & magnis sce-
 rarum hunc laudibus efferre, imo tanquam
 re bene gesta congratulari. Hinc igitur ma-
 nife-

Religiosi
 cuiusdam
 visio.
 Religiosi
 cuiusdam
 visio.

nifestum est, iustos & probatae vitae viros tempestatibus subditos esse, & à daemonibus oppugnari, solumque Christum eosdem posse compescere, qui *Surgens imperavit mari & Sentiis.*

VII.
Matth. 8.
Præsulibus
Ecclesiae
dominanti-
bus tem-
pestates ex-
cantur.
Cant. 7.

Ausimne dicere hanc diuino nutu tempe-
statem accidisse, ut nimirum Christo dormi-
tante surrexerit eo; experrecto resederit; &
demonstrare voluisse, Episcopis & Ecclesiae
Pastoribus negligentiae lethargo oppressis,
tempestates saepenumero in Ecclesia & per-
secutionum procellas oriri; & easdem, cum
strato surgunt, & vigilias super gregem a-
gunt, sopiri & detumescere? Huc scriptor
quidam verba illa Cantorum traxit; *Mane
surgamus ad vineas, videamus si vinea nostra
floruit.* & sane quicumque vineae praepositus
est, quodammodo insomnes noctes ducat,
summo manestrato membra corripit, præ-
sentiaque eam sua saepius visitet ac recreet ne-
cesse est.

Prælati in
loco cui
præest resi-
dens, lunæ
assimilatur.

Quamuis luna noctis præses omnium pla-
netarum minima sit, maiores tamē ceteris in-
res terrenas inflexus includit: cuius rei hæc
esse potest ratio, quod terræ proxima sit & à
rebus inferioribus non admodum remota.
Ut proposito hoc adaptem, dico Episcopum &
Præsulem, quamuis fortasse minus doctum,
in diœcesi tamen versantem sua eamque sa-
pius circumambulando visitantem, quibus
suis vtiliorem esse quam subtiles doctores in
aulis versantes, procul ab omnibus & diœcesi
constitutos.

Act. 5.

In Apostolorum Actis legitur, Petro per
regionē obambulante, mortuos umbra illius
innumbratos ad vitam rediisse. Crediderim
hoc factum, ut hinc manifestum foret, quan-
tum etiam sola pastoris umbra Ecclesiae, vel
diœcesi emolumentum adferat, quamque vtili-
tis sit omnibus pastoris presentia præsertim
morbidis, aut intrinsicis Deo mortuis, Epi-
scoporum absentiam aliquoties deplorans.
Bernardus pastorumque & custodum osci-
tantiam & somnolentiam reprehendens: Si
cui, inquit phiala pretioso Iesu Christi san-
guine plena in custodiam mādaretur, quan-
ta eam cura, quantaque diligentia custodi-
ret! Dum vero vel vnica anima sanguini huic
quipollet, nam pro eadem effusus est; cur

Pastoris
presentia
gregi pro-
dest.

cui eadem commissa est, eiusque pretium &
valorem perspectum habere, non eadem et-
iam diligentia sedulitateque ipsam seruet?
Ipsa igitur pastorum absentia omnibus tempe-
statem procreat, presentia vero serenitatem
tranquillitatemque superinducit. *Surgens im-
peravit Sentiis & mari.* Matth. 8.

Prælagus futurorum David hoc olim mi-
raculū à longe præuidit, dum diuinorum en-
comiorum catalogum texens inter cetera
cecinit: *Tu dominaris potestati maris, motum
autem fluctuum eius tu mitigas,* vel, ut hunc lo-
cum interpretatus est Hieronymus, allegori-
cum sensum secutus, Tu dominaris mundi
potestati, Domine, & tempestates in electos
tuos excitas tu mitigas. Idem propemo-
dum & alio loco, *In aquis multis ipsi viderunt
opera Domini, & mirabilia eius in suo fundo.* &
Psalmo septuagesimo sexto, *Viderunt te aquae
Deus & turbatae sunt abyssi, & sonitum verbo-
rum tuorum & imperium.* Psal. 39.
Psal. 107.
Psal. 76.

His addo, quoniam in Sacris litteris fluctus
sedati & excitati, mare tranquillatum & tur-
batum, vnde subsidentes & tumescentes le-
guntur; semper virtutem quandam coele-
stem & à diuina profectam dextra designari.
Vnde apud Isaiam, *Ego Dominus Deus tuus
qui conturbo mare.* David quoque vates, Dei
mirabilia exaggerans, mare conturbatum; &
elevator fluctus imprimis stupet, *Qui con-
turbas profundū maris.* Discamus hinc, quod
sanguineis deplorandum est lacrymis, crea-
turas omnes, licet sensus & mentis & ratio-
nis expertes, ipsum quin etiam mare, Deo
quam promptissime in omnibus obsequi, &
solum hominem, ratione præditum & cælo
originem ducentem, eidem resistere, eiusque
præceptis aduersari. Quod apud Ieremiam
olim deplorauit, Iudæos ingratiitudinis co-
arguens, *Audi popule stulte qui non habes cor, Ierem. 5.
qui habentes oculos non videtis: aures, & non au-
ditis, me ergo non timabitis, ait Dominus, & à
facie mea non dolebitis, qui posui arenam termi-
num mari, præceptum sempiternum quod non pra-
teribit, & commouebuntur & non poterunt, &
intumescent fluctus eius, & non transliant illud:
populo autem huic factum est cor incredulum exa-
spers. Id est, nihil est ingrata creatura, quod
rebellionem, pernicitiam, duritiamque tuam
restitat.*

refractariam magis cōdemnet, quam prom-
pta illa insensibilium rerum obedientia, pre-
sertim cum furentes illi maris fluctus, tu-
mentes undæ, & insolens oceanus intra are-
næ terminos inclusus ulterius progredi non
audeat, nec transgredi præfixos ab æterno
numine limites præsumat; & tu sola mente
& ratione prædita, libero arbitrio dorata, o-
bedientiæ limites transgredieris, & inordina-
tos affectuum impetus lequeris, quoque illi
impellunt moueris. O ingratitude in sin-
gularem! mare Creatoris obsequitur, & solus,
pro dolor! homo illius imperium negligit,
& refractarius inuenitur, *Surgens imperauit
mari & ventis.*

Math. 8.

Exod. 14.

4. Reg. 2.

Tob. 3.

Psal. 106.

Psal. 48.

Psal. 118.

*Imperauit ventis vt ostendat, cum non ex-
tendisse virgam, vt olim Mosem, dum ma-
re rubrum transiret, fecisse scriptura narrat;
nec pallio aquas tetigisse, vt in Iordane olim
Elias præstitit; sed absoluta quadam poten-
tia & auctoritate, velut seruo Dominus,
Creaturis creator, mari imperasse. Raguelis
filia Sara præuiderat hoc ipsum cum diceret,
Post tempestatem tranquillum facis, & post la-
crymationem & fletum exultationem infundis,
& melius Psalmographus, Dixit & stetit spi-
ritus procellæ. & alio loco, Nix, glacies, spiritus
procellarum que faciunt verbum eius, & alibi;
Omnia seruiunt tibi, teque Dominum suum
agnoscunt.*

Conclusio.

At iam satis superque in mari hoc euagati
sumus tempestate iactati, ventis huc illucq;
pulsati, & immensum spatij confecimus æ-
quor; iam littori cymbam applicemus, por-
tumq; ingrediamur. Quamobrem, Audito-
res, miraculum hoc animis vestris insculpi-
te, cogitate mundum hunc nõ nisi mare esse,
in quo iusti & probi tempestatibus concuti-
antur. Memento, vos Christum tam in ter-
ra, quam in mari sequi, & cum illo procellas
experiri debere; deinde nihil in hoc mundo
firmum aut stabile reperiri, cum ipsa qua
Apostoli vehuntur nauis, ventis huc illuc-
que pellatur. Perpendite etiam quam noxia
improbiorum sit societas, quantamq; perni-
tiam afferre soleat, cum vnicus Iudas in cau-
sa sit, cur reliqui Apostoli tempestate agiten-
tur. Hinc in Deuteronomio veruit Dominus
ne quis bouem aſino ad aratrum, velut im-

Dent. 20.

Tom. I. Pars Hyemalis.

pari iugo, copularet. Designare mysterium
voluit, non debere iustos cum sceleratis so-
cietatem inire. bos enim figura est eius qui
collum legi diuinæ subijcit, asinus vero eius,
de quo in Psalmis est mentio, *Homo cum esset
in honore, non intellexit, comparatus est iumentis
insipientibus.*

Psal. 48.

Tu autem, summe Deus, qui tuam in mari
potentiam ventos compescendo, tempesta-
tem sedando, tranquillitatemque aduocan-
do ostendisti; cum nauis hæc tempestatibus
iactata Ecclesiam tuam repræsentet, ratem
illam, quæ tot iam annis in mundi huius pe-
lago fluctuauit, tot tempestates perpessa est,
& hæresium ventis etiamnum concutitur, il-
latham conserua, à naufragio immunem præ-
sta, tempestates seda, ventos fræna, persecu-
tiones aufer, tumida æquora placa, auramq;
serenantem aduoca. Deinde cum miser hic
mundus, oceanus quidam turbulentus &
tempestatibus obnoxius sit, quas non pati
cogimur; gratia nobis tua succurre, nauem
ipse nostram ingredi, adesto, opitulare, à
tentationibus & insultibus nos defende, vt,
dum omnia hic tranquilla & quieta fuerint,
salutis, id est æternæ felicitatis porrum, te
dirigente, feliciter ingredi valeamus, cuius
nos compotes reddat qui viuuit & regnat in
sæculorum sæcula Deus, Amen.

DOMINICA QUINTA
POST EPIPHAN.

Partes.

1. De patientia Dei peccatores tolerantia.
2. Quis qualisq; seminator, & quod semen.
3. Qua causa Deo peccatores tolerantia.
4. Hæreticos esse eradicandos.
5. De Christianis saluti indormientibus.
6. De vtriusq; Magistratus dormitantia.
7. Quis inimicus sator sit Iohij.

Simile est regnum cælorū homini qui semi-
nauit bonum semen in agro suo. Mat. 13

FIGURA.

INTER cetera quæ fidelis Æle & amans
Canticorum sponsus, dilectæ suæ blan-
diendo

S

diendo